

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
Л.Н. ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ ЕУРАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ

Студенттер мен жас ғалымдардың
«ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ БІЛІМ - 2014» атты
IX халықаралық ғылыми конференциясы

IX Международная научная конференция
студентов и молодых ученых
«НАУКА И ОБРАЗОВАНИЕ - 2014»

The IX International Scientific Conference for
students and young scholars
«SCIENCE AND EDUCATION-2014»

2014 жыл 11 сәуір
11 апреля 2014 года
April 11, 2014

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
Л.Н. ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ ЕУРАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ**

**Студенттер мен жас ғалымдардың
«Ғылым және білім - 2014»
атты IX Халықаралық ғылыми конференциясының
БАЯНДАМАЛАР ЖИНАҒЫ**

**СБОРНИК МАТЕРИАЛОВ
IX Международной научной конференции
студентов и молодых ученых
«Наука и образование - 2014»**

**PROCEEDINGS
of the IX International Scientific Conference
for students and young scholars
«Science and education - 2014»**

2014 жыл 11 сәуір

Астана

УДК 001(063)
ББК 72
Ғ 96

Ғ 96

«Ғылым және білім – 2014» атты студенттер мен жас ғалымдардың IX Халықаралық ғылыми конференциясы = IX Международная научная конференция студентов и молодых ученых «Наука и образование - 2014» = The IX International Scientific Conference for students and young scholars «Science and education - 2014».
– Астана: <http://www.eni.kz/ru/nauka/nauka-i-obrazovanie/>, 2014. – 5831 стр.
(қазақша, орысша, ағылшынша).

ISBN 978-9965-31-610-4

Жинаққа студенттердің, магистранттардың, докторанттардың және жас ғалымдардың жаратылыстану-техникалық және гуманитарлық ғылымдардың өзекті мәселелері бойынша баяндамалары енгізілген.

The proceedings are the papers of students, undergraduates, doctoral students and young researchers on topical issues of natural and technical sciences and humanities.

В сборник вошли доклады студентов, магистрантов, докторантов и молодых ученых по актуальным вопросам естественно-технических и гуманитарных наук.

УДК 001(063)
ББК 72

ISBN 978-9965-31-610-4

©Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық
университеті, 2014

**ЖАСАНДЫ АТТРАКЦИЯҒА НЕГІЗДЕЛГЕН ТУРИСТІК ӨНІМ ҚАЛЫПТАСТЫРУ
ЖОЛДАРЫМЕН ОНЫҢ ТУРИСТІК БИЗНЕСТЕГІ ҚОЛДАНУ ҮЛГІЛЕРІ**

Сағидуллақызы.Ж

E-mail: 51680@mail.ru

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия Ұлттық Университеті, қ. Астана,

Қазақстан Республикасы

Ғылыми жетекшісі - Жеңісхан Д.Ж.

Аса тиімді және бәсекеге қабілетті туристік индустрия құру, туризм инфрақұрылымын дамытуды қамтамасыз ету, туристік орталықтарды салу, қазақстандық туристік өнімді халықаралық және ішкі нарыққа шығару мәселелерін жеделдете шешіп, іске асыру, туризм саласындағы қызметкерлердің біліктілігін арттыруға мән беру, біздің ұлттық дәстүрлерімізді шетелге көрсете білу арқылы облыс туризмін экономиканың негізгі салаларының біріне айналдыруға болады.

Демек еліміздегі туристік кәсіпорындар әлемдік өзгерістерден тысқары қалмауы тиіс. Өнімдерінің бәсекелік қабілетін арттыруға мүдделі кез келген туристік кәсіпорын тауарлық стратегияларын, турөнімді өткізу әдістері мен тұтынушылардың талғамын анықтау жолдарын басты назарға ұстағаны абзал.

Ұсынылатын жаңа турөнімнің тартымды келбеті мен сату мәдениеті тұтынушыға жағымды әсер ететіндей саясат қалыптастыру, оның сапалық белгілерінің негізгі сипаттарын көрсете білу маркетингтік жүйелі саясаттың маңызды буынына жатады.

Жасанды аттракция туристік өнімді бір объект ретінде жүзеге асырады. Оның негізгі қалыптасу шарттары:

- тұжырымды туристік өнім негізділігі;
- туристік қызығушылықты қоздыра алушылығы;
- туристік ақпаратты таратқандар мен жүйелеріне қосылуы;
- жоғары транспортқа ие болу мүмкіндігі;
- саяхатты жағымды қабылдауды жасауы.

Бұл өнімдер тек көрсету объектілері ғана емес, сонымен қатар саяхаттауды әртүрлі мінездемеге иелендіреді, туристік ағымды шашыратып орналастыруға мүмкіндік береді.

Осылайша жоғарыда көрсетілген туристік өнімдердің мәні - ол әлеуметтік-экономикалық территорияларды дамытуға қосымша мүмкіндіктерді жасау, нарықтағы бар туристік ағымдарды кеңейтеді және жаңа ағымдар қалыптастырады.

Туризмдегі маркетинг арқылы жаңа туристік өнімді жоспарлаудың және жасақтаудың дәстүрлі технологиялары ойлап табылған.

Туристік өнімді жасақтаудың дәстүрлі технологиясы жергілікті жердегі ерекше туристік ресурсқа негізделеді, яғни сол жерде өнімді жасақтау мен туризм дамуы деп есептелінеді. Осыған байланысты аймақтағы туризмнің дамуы үшін туристік ресурсты әлеуетті жағдайдан қолдану жағдайына ауыстыру керек болады, алайда бұл үрдіс уақыт және қаражат шығындарын талап етеді.

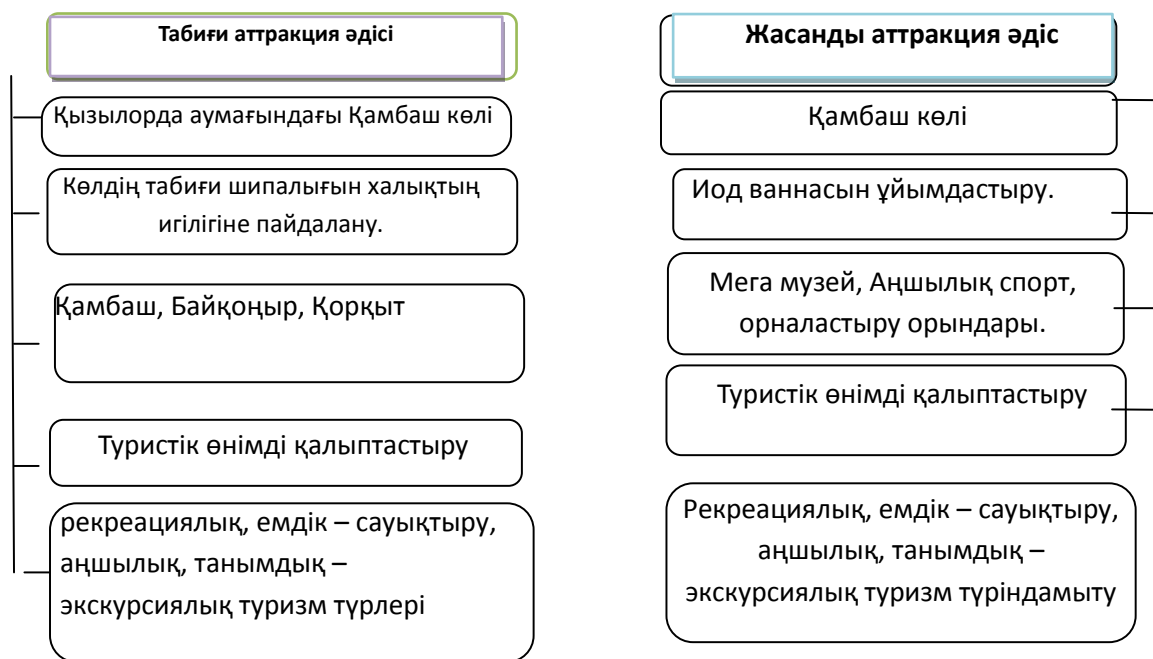
Аймақтағы туристік ресурстар біртекті емес, туристік зоналар немесе маршруттарға жақын көптеген территориялар туристер үшін тартымды емес. Себебі ол жерлерді туристерді қызықтыратын тікелей және жанама ресурстардың жоқтығы болып табылады. Сонымен қатар қолданылатын ресурстардың шектеулері бар: маусымдылығы, өткізу қабілеті және т.б.

Осыған байланысты бұл жағдайлар аймақтың туристік ресурстарының дамуының альтернативті жолдарын іздеудің негізгі алғышарттарын қалыптастырады:

1. туристік ағымның экономикалық әлеуетті мүмкіндігінше толық қолдану қажеттілігі;
2. туристік аттрактивтілігімен ерекшеленбейтін, туристік зоналарға жақын өңірлерде туризм дамуы мен туристік және экскурсиондық ағымдарды деконцентрациялау жөнделігі;

3. туристік зонаның бәсекеге қабілеттілігін арттыру немесе туристік ресурстарды толық ұсыну мен қолдану есебінен дестинациялау;
4. әлеуетті туристік ресурстарды пайдалану үшін жасалған базалардың дамуын жасақтайтын жаңа туристік маршруттар құрастыру.[1]

Туристік ресурстарды дамытудың дәстүрлі тәсілінің баламасы инжинирингтік тәсіл болып табылады. Инжинирингтік тәсіл - ол туристік ресурсты көрсету объектісі ретінде құру, яғни табиғи немесе мәдени-тарихи ресурстарды әлеуетті жағдайдан пайдалану жағдайына ауыстыратын үрдіс (сурет 1)

Сурет 1. Аймақтың туристік ресурстарын дамытудың дәстүрлі және инжинирингтік әдістері

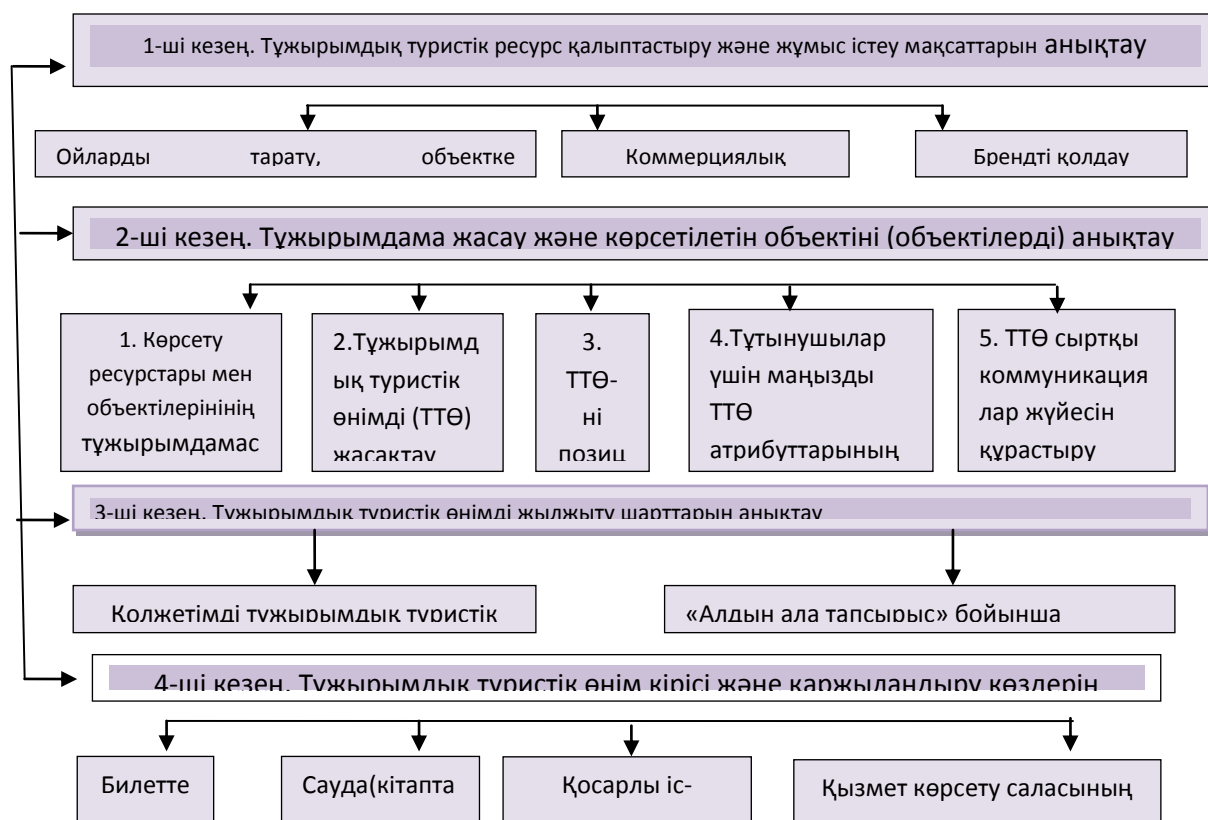
1. Ескерту – Мәліметтер [2] негізінде автормен құрастырылған.

Мақалада аймақтың туристік ресурстарын дамытудың дәстүрлі және инжинирингтік әдістері арқылы дамытуды А.Я Смирнова және В.Л. Бочаровтың «Минеральные воды России. – Воронеж» кітабы негізінде құрастырылды

Инжинирингтік тәсіл негізінде туристік ресурстардың дамуы шегінде тұжырымдамалық туристік ресурстар қалыптасады.

Жасанды аттракцияға негізделген туристік өнімді жасақтауды талдаудан тұжырымдық туристік өнімдерді жасақтауда маңызды орынды туристік ресурсты қалыптастыру ойы мен шешімдері алатындындығы анықталды. [3] Ал ойдың ары қарай дамуы күрделі ішкі инфрақұрылымы бар туристік сервис кешенін қалыптастырады. Тұжырымдық туристік өнім жасақтау бойынша негізгі әдістер төмендегі суретте көрсетілген,

(сурет 2).

Сурет 2. Тұжырымдық туристік өнім жасақтау мен дайындау әдістемесінің негізгі ережелері

Осылайша, тұжырымдық туристік ресурсқа негізделген туристік өнім қалыптастыру мен жасақтау жасанды аттракцияға және сәйкес сервис кешеніне негізделеді, (сурет 3).

Сурет 3. Жасанды аттракцияға негізделген туристік өнім құрылымы

Ескерту – Мәліметтер автормен жасақталған Ұсынылған тұжырымдық туристік ресурсты жасақтау алгоритмі мен әдістемесі әрбір туристік өнімнің ерекшеліктеріне байланысты бейімделуі керек.

Кәсіпорын және ұйымдағы жасанды аттракция негізінде құрастырылған туристік өнім жасақтау басқа ұқсас туристік өнім жасақтайтын кәсіпорындардың айырмашылығы - оның

объектісінде, яғни туристік ресурсты қалыптастыру тұжырымдамасын жасауда объектілік шектеулердің болуы.[4]

Кесте 1- Кәсіпорын/ұйым қызметімен байланысты жасанды аттракцияға негізделген туристік өнім құрылымын қалыптастыру.

Табиғи аттракция әдісі	Жасанды аттракция әдіс
Қорқыт меморалды кешені	✚ Қобыз стилиндегі орналастыру орны; ✚ Ашық далада тамақтану (мейрамхана); ✚ Ерекше көлік түрлерімен саяхат ✚ ұйымдастыру(жылқы,түйе);
Байқоңыр ғарыш айлағы	✚ Ғарыш айлағы мега кешені; ✚ Музей ашса(космостың жасалуы,ұшуы туралы қызықты мәліметтер); ✚ Қонақ үй ашса; ✚ Инфрақұрылымды дамытса;
Қамбаш көлі	✚ Емдік-сауықтыру орны ашылса (йод ваннасы) ✚ Ойын-сауық кешені болса; ✚ Океанариум; ✚ Туристердің сұранысына байланысты: (балық аулау,ипподром,кемемен саяхат)

Қызылорда облысының аумағында тарихи ежелгі қалалар мен қорымдар мен мәдени ескерткіштер, сонымен қатар табиғи –реакреациялық орындар өте көп. Қызылорда облысында тарихи ескерткіштерге саяхат ұйымдастырумен қатар, туризмнің басқа да түрлерін дамытуға мол мүмкіндігі бар екендігі анықталып отыр

Қорытындылай келе, жасанды аттракцияға негізделген туристік өнімді жасақтауды талдаудан тұжырымдық туристік өнімдерді жасақтауда маңызды орынды туристік ресурсты қалыптастыру ойы мен шешімдері алатындындығы анықталды.Жоғарыда аталған ұсыныстар жасанды аттракцияға негізделген туристік өнімдерді жасақтаудың әдістемелік негіздері ретінде ұсынылған.

Әдебиеттер:

1. Амирханов М. М., Лукашина Н. С., Трунев А. П.. Природные рекреационные ресурсы, состояние окружающей среды и экономико-правовой статус прибрежных курортов. М.: Экономика, 1997.
2. Смирнова А.Я., Бочаров В.Л. Минеральные воды России. - Воронеж: РЦ Менеджер, 1996. – 132 с.
3. Третьякова Т.Н., Тарханова Н.П. Основы курортологии. Челябинск: ЮУрГУ, 2000.
4. Жукова М.А. Менеджмент в туристском бизнесе М.: КНОРУС, 2006.- 192С.